

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.16 ”Sinergismul dintre factorii naturali și mijloacele microbiologice, ecologic inofensive, de reglare a densității populațiilor de organisme dăunătoare pentru protecția culturilor agricole în agricultura convențională și ecologică”, director de proiect: Dr. hab. VOLOȘCIUC Leonid, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice,” pentru anii 2020 - 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 27 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Au fost realizate următoarele obiectivele proiectului: determinarea factorilor naturali (abiotici și biotici), care stau la baza relațiilor dintre agenții biologici și organismele dăunătoare și reacția dintre aceștia și microorganismele utile în vederea elaborării metodelor alternative și a mijloacelor inofensive de protecția plantelor; stabilirea rolului și coraportului dintre factorii naturali și microorganismele epizootice și antagoniste care determină starea fitosanitară a culturilor agricole (pomicole, legumicole, tehnice, viței de vie, cerealiere și leguminoasă) prin aplicarea fenomenului de sinergism dintre factorii naturali și mijloacelor microbiologice, utilizate pentru reglarea densității populațiilor a organismelor dăunătoare; elaborarea procedurilor de producere și aplicarea preparatelor ecologic inofensive (bacteriofagi, micotice – total 9 preparate) pentru combaterea agenților patogeni, și 4 preparate reomologate; în 7 gospodării au avut cazuri de implementare; determinarea mecanismelor interacțiunii dintre agenții fitopatogeni și microorganismele antagoniste pentru elaborarea metodelor alternative și mijloacelor ecologic inofensive de protecția plantelor.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele științifice obținute au fost publicate în 169 de lucrări științifice: 4 monografii și cărți, 78 de articole în reviste științifice, inclusiv 3 cu IF, 44 teze la conferințe științifice naționale și internaționale. Au fost elaborate 7 recomandări și prezentate 29 de rapoarte la diverse foruri științifice naționale și internaționale.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Impactul științific și socio-economic a rezultatelor obținute reiese din necesitatea modificării sistemelor de protecție a plantelor în baza lărgirii gamei de mijloace biologice, aplicare preparate noi pentru unele specii dăunătoare, rezistente la tratarea prin metode tradiționale, precum și asigurarea controlului calității producției agricole. Realizarea sistemelor inofensive dotate cu preparate biologice (ecologic inofensive) îmbunătățește competitivitatea producției pe piață locală și internațională. Valoarea rezultatelor obținute constă în identificarea unui grup de agenți microbiologici (virusuri, actinobacterii, ciuperci, bacterii) în baza cărora cercetătorii științifici, în baza contractuală, să producă preparatele biologice pentru agenții economici din agricultură. Au fost obținute 3 brevete de invenție și acceptate 4 cereri de brevet. Rezultatele au fost prezentate la 6 expoziții și saloane de inventică, obținând 2 medalii de aur, 3 de argint și 1 de bronz. Au fost reomologate 13 mijloace biologice ecologic inofensive de protecție a plantelor. Au fost organizate 2 foruri științifice internaționale și realizate un proiect științific bilateral Republica Moldova – Belarus (2022-2023) și un proiect de transfer tehnologic (2022). Au fost realizate 7 contracte de colaborare tehnico-științifice soldate cu implementarea preparatelor biologice elaborate.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Ponderea tinerilor cercetători este de 33,3%, din totalul de 16 executori. În cadrul proiectului au fost realizate și susținute 3 teze de doctor. Inclusiv o mare parte din date obținute au fost utilizate în elaborarea și susținerea tezelor de licență și de master a studenților din cadrul USM.

Punctajul mediu acordat: 29,1

Concluzii și recomandări:

Este realizat un volum extraordinar de experiențe (metodologice și aplicative), care au creat o situație favorabilă pentru modificarea schemelor de protecție a plantelor prin sporirea utilizării metodelor biologice și diminuarea utilizării preparatelor (pesticidelor) toxice în tehnologiile de cultivare a producției agricole.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc

